

**TIEOIKEUDELLA HALTUUNOTETTAVAN ALUEEN
MÄÄRITTÄMISTÄ, MENETTELYTAPOJA JA ASIA-
KIRJOJEN LAATIMISTA KOSKEVAT OHJEET**

Sisältö

0. YLEISTÄ

1. MAANMITTAUSTOIMITUKSET TIENPIDOSSA

- 1.1 Kartoitus- ja rajankäyntitoimitus
- 1.2 Tietoimitus
- 1.3 Rajamerkkien siirto- ja rajankäyntitoimitus
- 1.4 Lunastustoimitus
- 1.5 Muut maanmittaustoimitukset

2. TIEN SUUNNITTELUUN KUULUVAT TOIMENPITEET

- 2.1 Kartoitus- ja mittauskohteiden valinta
- 2.2 Kartoitusvaihe
 - 2.21 Kartalle asetettavat vaatimukset
 - 2.22 Työnjako tie- ja vesirakennuslaitoksen ja maanmittauslaitoksen välillä
 - 2.23 Karttojen arkistointi
- 2.3 Suunnitteluvaihe
 - 2.31 Tiealueen rajojen suunnitteluperiaatteet kaava-alueilla
 - 2.32 Tiealueen rajojen suunnitteluperiaatteet kaava-alueiden ulkopuolella
 - 2.33 Tiealueen rajojen määrittäminen sekä työnjako tie- ja vesirakennuspiirien ja maanmittaustoimistojen välillä
 - 2.34 Toimitusmenettelyn edellyttämät lisäasiakirjat
 - 2.35 Tiealueen merkitseminen maastoon

Liite: Luettelo tekstin viitejulkaisuista ja -kirjeistä

O. YLEISTÄ

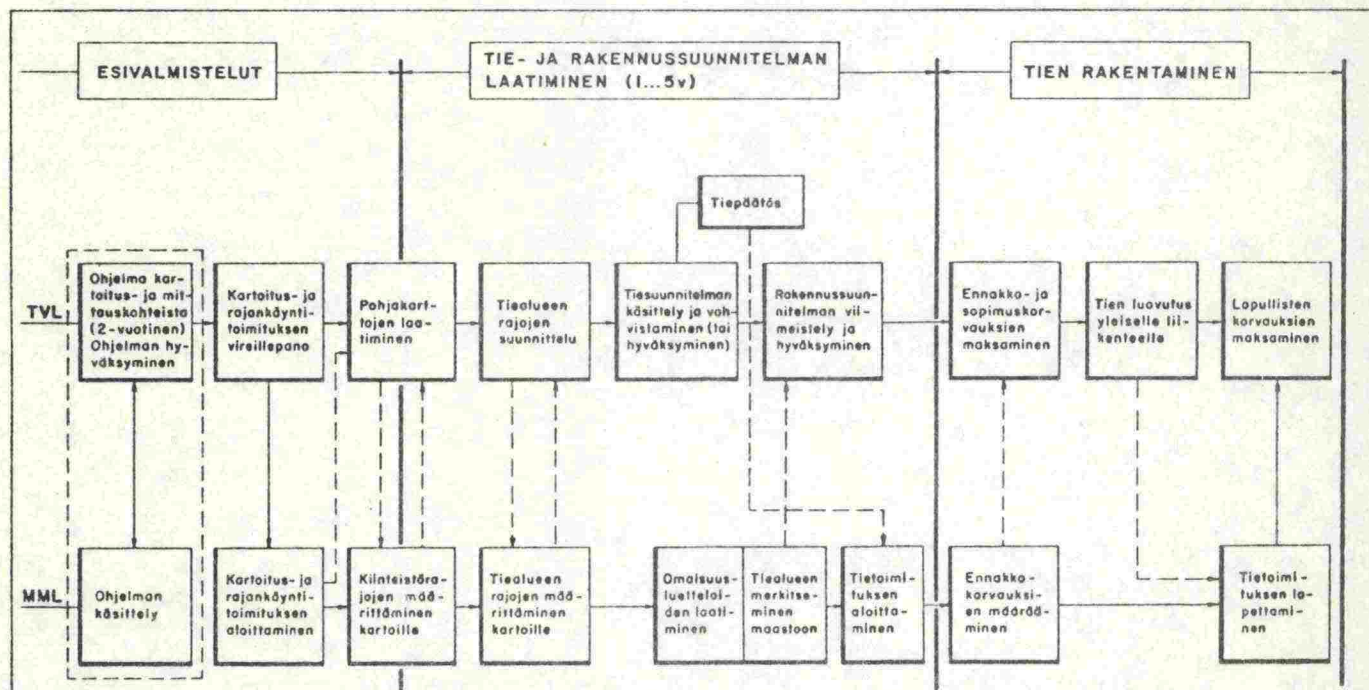
OHJEIDEN TAUSTA JA LIITTYMINEN MUUHUN SUUNNITTELUUN

Tie- ja vesirakennuslaitoksen teiden suunnittelua koskevista ohjeista- Suunnitelmat- /1/ todetaan mm, että tien suunnitelmakartalle merkitään tieoikeudella haltuunotettavan alueen (tiealueen) rajat. Tämä voidaan tehdä sen jälkeen, kun suunniteltavan tien tilantarve on riittävällä tarkkuudella tiedossa. Tiealueen ja sen rajojen määrittely edellyttää, että tien suunnitelmakartat laaditaan MMH:n ohjeiden mukaisille pohjakartoille (ks. kohta 2.21).

Lisäksi on tarpeellista laatia muutkin suunnitelma-asiakirjat ottamalla huomioon tiealueen määrittelytyöt samoin kuin jäljempänä eritellyt tähän liittyvät muut työt.

TOIMENPITEIDEN LUONNE JA TÄSTÄ AIHEUTUVAT VAATIMUKSET

Tässä käsiteltävät asiat kuuluvat tie- ja vesirakennuslaitoksen sekä maanmittauslaitoksen tehtäväkenttään, mistä myös seuraa virastojen välisen yhteistyön tarve tehtävien suorittamisessa. Yhteistyöllä pyritään oikein ajoitettuun ja riittävällä asiantuntemuksella tapahtuvaan tehtävien suorittamiseen sekä päällekkäisten töiden välttämiseen (kuva 1).

Kuva 1

TVL:n ja MML:n yhteistyö tiehankkeen toimenpiteiden suorittamisessa.

Niissä tienpidon toimenpiteissä, joiden seurauksena on tieoikeuden syntyminen tai laajeneminen ja tie-toimituksen pitäminen on välttämätöntä, noudatetaan jäljempänä olevia ohjeita tarpeen mukaan soveltaen riippumatta siitä mikä TVL:n toimiala on toimenpiteen toteuttajana.

Ohjeet eivät koske

- rajoiltaan määrittelemättömien vanhojen teiden tiealueen kartoitustoimituksia
- kunnossapito- ja parantamistoimenpiteiden vuoksi muuttuneen (yleensä pitkän ajan kuluessa) tiealueen rajojen tarkistuksia
- pieniä hankkeita, joihin tiealue saadaan maanomistajien antamalla kirjallisilla suostumuksilla.

TOIMENPITEIDEN KYTKEYTYMINEN TVL:N LUNASTUSASIOIDEN HOITON

Toimenpiteiden tarkoituksena on myös tietoimitusmenettelyn tehostaminen ja sen kestoajan lyhentäminen samoin kuin suoritusajankohdan siirtäminen nykyistä aikaisemmaksi.

Eräänä tärkeänä tavoitteena on tiekorvausmaksatuksen nopeuttaminen ja ennakkokorvausten laskeminen maapohjan, rakennusten, laitteiden, kasvillisuuden yms. osalta samalla tarkkuudella kuin nykyään lopullisessa arvioinnissa.

Jos maanluovuttaja ja tienpitäjä hyväksyvät määrätyt ennakkokorvaukset tienpitäjä voi maksaa korvaukset täysimääräisenä välittömästi erillisen sopimuksen mukaisesti.

1. MAANMITTAUSTOIMITUKSET TIENPIDOSSA

1.1 KARTOITUS- JA RAJANKÄYNTITOIMITUS

Kartoitus- ja rajankäyntitoimitus pannaan vireille ennen suunnittelukohteen ilmakuvauksen suorittamista ja/tai kartoituksen aloittamista. Toimitusta haetaan maanmittaustoimistolta suunnittelutoimialan toimesta.

Toimitushakemus annetaan tiedoksi piirin maanlunastusryhmälle ja TVH:n oikeustoimistolle. Kartoitus- ja rajankäyntitoimitus yhdistetään tietoitukseen sen vireillepanon jälkeen.

Jakolain 263 §:ssä tarkoitetuista toimituksen kustannuksista vastaa TVL.

1.2 TIETOIMITUS

Tietoimitus on pyrittävä saamaan vireille niin ajoissa, että TA 67 § 1 mom. tarkoittama katselmus voidaan suorittaa tietoituksessa. Tiealueen määrittämisessä tarvittava aineisto on tehtävä jo suunnitteluvaiheessa siten, että sitä voidaan käyttää myös tietoituksessa.

1.3 RAJAMERKKIEN SIIRTO- JA RAJANKÄYNTITOIMITUS

Pieniä tiehankkeita ja kunnossapidon toimenpiteitä toteutetaan myös suunnitelmilla, jotka eivät aiheuta tiealueen rajoihin muutoksia.

Tietyöt voivat kuitenkin aiheuttaa nykyisten rajapyykkien siirtymisiä tai häviämisiä. Jos näin havaitaan käyneen, haetaan rajamerkkien siirto- ja rajankäyntitoimitusta maanmittaustoimistolta työstä vastuussa olevan toimialan toimesta.

1.4 LUNASTUSTOIMITUS

Tienpitäjä saa, jos siihen on erityisiä syitä, (pakko-) lunastaa tiealueen itselleen siinä järjestyksessä kuin laissa on säädetty (Laki kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastamisesta, 603/1977).

Asema- ja rakennuskaava-alueilla voi kiinteistön omistaja vaatia lunastustoimituksessa liikennealueen (asemakaava) tai yleisen liikenneväylän alueen (rakennuskaava) lunastamista tienpitäjälle.

Lunastustoimituksiin liittyvistä toimenpiteistä vastaa TVH:n oikeustoimisto yhdessä ao. tiepiirin maanlunastusryhmän kanssa.

1.5 MUUT MAANMITTAUSTOIMITUKSET

Tienpidon tehtävien hoitoon saattaa liittyä edellä mainittujen toimitusten lisäksi myös muita maanmittaustoimituksia, joista tärkeimpiä ovat lohkomistoimitukset.

Toimitukset panee vireille TVH:n oikeustoimisto, ellei piirin kanssa ole sovittu muunlaisesta menettelystä.

2. TIEN SUUNNITTELUUN KUULUVAT TOIMENPITEET

2.1 KARTOITUS- JA MITTAUSKOHTEIDEN VALINTA

Kohteista laaditaan vuosittain ennen kunkin kalenterivuoden loppua kahden vuoden kartoitus- ja mittausohjelma, joka perustuu kolmivuotiseen suunnitteluohjelmaan ja sen yli menevältä ajalta tiensuunnittelun hankeluetteloihin.

Kartoitus- ja mittausohjelmaan sisällytetään kaikki ne tiensuunnittelukohteet, joihin sisältyy kartoitus- ja mittaustoimenpiteitä.

Ohjelmaan merkitään kunkin kohteen osalta päätoimenpiteet, kuten mm. kartoitus- ja rajankäyntitoimituksen tarve ja sen vireillepanon ajankohta, kartoitusmenetelmä, tarvittavat kartat, tarvittavat geodeettiset mittaukset ja alustava työnjako TVL/MML.

Ohjelma on käsiteltävä ennen sen hyväksymistä maanmittauspiirin kanssa yhteistyökohteiden ja menetelmien sopimiseksi. Ilmakuvauskohteiden osalta ohjelma hyväksytään tie- ja vesirakennushallituksessa /2/.

Ohjelma lähetetään toimenpiteitä varten maanmittaustoimistolle ja tiedoksi tie- ja vesirakennuspiirin maanlunastusryhmälle.

2.2 KARTOITUSVAIHE

2.21 POHJAKARTAN LAATIMINEN

Pohjakartan laatimisessa noudatetaan soveltaen seuraavia ohjeita:

- Maanmittaushallituksen toimitusmenettelyohjeisto /3/
- Maanmittaushallituksen kiertokirjelmä nro 5/74 kiintopisteiden luokituksessa /4/
- Tiensuunnitteluun ja tietoimituksiin liittyvät kartoitus- ja mittaustyöt /5/
- Kartoitukset ja runkomittaukset /6/.

Kartta on laadittava yleensä ilmakuvaukseen perustuen 1:2 000 tai sitä suuremmassa mittakaavassa. Sen laatimisessa suositellaan elementtimenetelmää, jolloin esim. maasto, korkeuskäyrät ja kiinteistörajat esitetään erillisillä piirroksilla. Elementtien puhtaaksi piirtämisessä käytetään MMH:n hyväksymiä piirustusmateriaaleja ja lehtikokoja. Alkuperäisten pohjakarttojen piirustuskoko on yleensä 550 x 600 mm²).

2.22 TYÖNJAKO TIE- JA VESIRAKENNUSLAITOKSEN JA MAANMITTAUSLAITOKSEN VÄLILLÄ

Suunnitelmien pohjakarttojen laatimisesta vastaa TVL.

Laitosten välisessä käytännön yhteistyössä noudatetaan näiden ohjeiden lisäksi edellä kohdassa 2.21 mainittuja ohjeita.

2.23 KARTTOJEN ARKISTOINTI

Pohjakartat arkistoidaan maanmittauskonttorissa.

2.3 SUUNNITTELUVAIHE

2.31 TIEALUEEN RAJOJEN SUUNNITTELUPERIAATTEET KAAVA-ALUEILLA

Kaava-alueilla tässä yhteydessä tarkoitetaan vahvistettuja tai eri laatimisvaiheessa olevia asema-, rakennus- ja rantakaava-alueita.

Tiealueen raja suunnitellaan otten huomioon TL 35 §:n säännökset yleensä siten, että tiealueen raja yhtyy asemakaava-alueella liikennealueen rajaan ja rakennuskaava-alueella liikenneväylän alueen rajaan.

Aluevarauksen ollessa tarpeettoman laaja tai suppea on ryhdyttävä toimenpiteisiin kaavan muuttamiseksi siten, että mainitut rajat voidaan yhdistää. Neuvotteluun kunnan kanssa osallistuu tarvittaessa TVH:n oikeustoimiston tai piirin maanlunastusryhmän edustaja.

2.32 TIEALUEEN RAJOJEN SUUNNITTELUPERIAATTEET KAAVA-ALUEIDEN ULKOPUOLELLA

Tiealueen rajojen suunnittelussa noudatetaan seuraavia periaatteita:

- kiinteistörajan ja tiealueen rajan leikkauskohtaan on aina sijoitettava tiealueen rajapiste.
- tiealueen rajapiste pyritään sijoittamaan maankäyttöalajien muutoskohtiin
- tiealueen rajan etäisyys työalueen (ojan, tieluis-kan ja leikkausluiskan ulkosyrjä) reunasta on yleensä oltava 2 metriä, kuitenkin vähintään 1 metri ja enintään 5 metriä. 5 metrin etäisyys tulee kysymykseen poikkeustapauksissa ja yleensä maanarvon ollessa alhainen tien jyrkässä kaarrekohtassa, epätarkoituksenmukaisten maakaistaleiden välttämiseksi ja tien rakenteen turvaamiseksi esim. pehmeiköäalueilla.

- suoralla tieosalla rajan taitepisteiden välimatka on yleensä oltava 100 - 300 metriä
- tiealueen raja voidaan suunnitella esim. tien pientäiteisissä kaarrekohdissa ympyränkaarena, jonka tangenttipisteet ja säde osoitetaan.

Erikoisarvoa omaavilla alueilla, kuten rakennetuilla ja sora-alueilla, rajat suunnitellaan ja osoitetaan tapauskohtaisesti yhteistyössä piirin maanlunastusryhmän ja TVH:n oikeustoimiston kanssa.

Vapailla alueilla, joilla maankäyttö tai maan arvo ei aseta tiealueen leveyden määrittelylle erityisvaatimuksia rajojen suunnittelussa sovelletaan em. periaatteiden puitteissa väljähköä mitoitusotaa erityisesti huomioon kunnossapidon ja tulevien tienparannustöiden tilantarve.

2.33 TIEALUEEN RAJOJEN MÄÄRITTÄMINEN SEKÄ TYÖNJAKO TIE- JA VESIRAKENNUSPIIRIEN JA MAANMITTAUSTOIMISTOJEN VÄLILLÄ

Tiealueen rajat suunnittelee yleensä TVL:n piiri. Se vastaa myös tiealueen suunnitteluun liittyvistä mittaustöistä ja muista lähtötiedoista. Yksityiskohdista sekä tie- ja tilusjärjestelyjen tarpeesta ja niiden vaikutuksesta tiealueen määrittelyyn neuvotellaan maanmittaustoimiston edustajan kanssa.

Kartoitus- ja rajankäyntitoimituksessa MML määrittelee TVL:n piirin antamien lähtötietojen mukaan tiealueen rajapaalut numeerisesti ja merkitsee rajat karttaan.

2.34 TOIMITUSMENETTELYN EDELLYTTÄMÄT LISÄASIAKIRJAT

Maanmittauslaitos tekee tien rakennussuunnitelmaa ja tietoimitusta varten kartoitus- ja rajankäyntitoimituksessa tilakohtaiset ja kuvioittaiset pinta-alalaskelmat, paalutusluettelot sekä omaisuus- ja omistajaluettelot.

2.35 TIEALUEEN MERKITSEMINEN MAASTOON

Maanmittauslaitos paaluttaa tiealueen kartoitus- ja rajankäyntitoimituksessa, jos hankkeen toteuttaminen on varmasti tiedossa. Paaluttamisen ajankohdan ilmoittaa hankekohtaisesti TVL:n piiri sen jälkeen, kun hankkeen rakentaminen on varmistunut.

Tiealueen paaluina käytetään TVH:n hyväksymiä paaluja ja pyykkeinä MMH:n hyväksymiä pyykkejä.

LIITE: Luettelo tekstin viitejulkaisuista ja kirjeistä

1. Teiden suunnittelu -ohjeiden osa IX Suunnitelmat, julkaisu TVH 722308/1979
2. TVL:n ilmakehäväestöjen tuleva käsittely, TVH:n kirje Stie-3617/Ta 238/50-78, 16.10.1978
3. Toimitusmenettelyohjeisto TMO, MMH 1979
4. Maanmittauslaitoksen kiertokirjelmä nro 5/74 kiintopisteiden luokituksista, TVH:n kirje T-3842/21.8.1974/Stie
5. Tiensuunnitteluun ja tietoimituksiin liittyvät kartoitus- ja mittausyöt TVH:n kirje T-1998/21.4.1971/Stie
6. Kartoitukset ja runkomittaukset, julkaisu TVH 722572/1970